

การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศของสถานศึกษา (Best Practice) ปีการศึกษา ๒๕๖๕

โรงเรียนคุณธรรม

โรงเรียนวัดสุทธาวาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อผลงาน	โรงเรียนคุณธรรม
ชื่อผู้รับผิดชอบ	นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
โรงเรียน/หน่วยงาน	โรงเรียนวัดสุทธาวาส
สังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

๑. หลักการและเหตุผล

ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้ กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผลการหารือสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ จำเป็นต้องดำเนินการ จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลซึ่มีซึ่คุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึ่ก่อดิชอบซึ่ชีวิต รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และ องค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และ ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญตระหนักและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนที่เป็นเยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ดังนั้น โรงเรียนวัดสุทธาวาส ได้พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้อง ดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในสถานศึกษา เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือใน การกำหนดความสงบสุขของสังคมไทย ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ครูและบุคลากรในสถานศึกษา และขยายผลออกไปในชุมชน สังคม และประเทศชาติ สังคมใด มีผู้เพียบพร้อม ด้วยคุณธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบ สุข ในขณะเดียวกัน หากคนในสังคมใด มีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ก็หาความสงบสุขได้ยาก

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายในการจัดทำโครงการ

วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ดีงามให้กับนักเรียน

๒.๒ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามแบบอย่างความเป็นไทย และมีพัฒนาการการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒.๓ เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

เป้าหมายโครงการตัวชี้วัดผลสำเร็จ

๑. เชิงปริมาณ

๑.๑ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาสร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป เป็นคนดี มีคุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

๒. เชิงคุณภาพ

๒.๑ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาสได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของความเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตอาสา

๒.๒ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาส เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

จากการศึกษาความหมาย เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมได้มีรายงาน และเอกสารจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมหมายถึง สิ่งที่คุณคนส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงของสังคม อันได้แก่การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา คุณธรรมนั้นเป็นค่านิยมเช่นกัน (กรมวิชาการ, ๒๕๓๙ : ๑๕)

จรรยาพร ธรณินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึง ปฐมเหตุแห่งการนำเสนอบทความนี้มาจากนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์) ที่กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จัดให้มีการจัดระบบจิตใจ ให้คนทำดี ได้ดี มีรางวัลตอบแทน เป็นการพิจารณาให้ความดีความชอบของข้าราชการ ประจำปี ที่ทำงานด้านส่งเสริมคุณธรรมศีลธรรมของสถานศึกษา จึงต้องมีข้อตกลงเบื้องต้นว่างานคุณธรรม ศีลธรรมคืออะไร และจะเกี่ยวข้องกับบุคลากร ๓ ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโครงการ กลุ่มจัดการเรียนการสอน และกลุ่มจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (จรรยาพร ธรณินทร์, ๒๕๕๔)

นอกจากนี้ คำว่า คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ธรรมาภิบาล และสมรรถนะ มักมีผู้นำไปใช้ในความหมายที่แตกต่าง สับสน และไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริง ดังนั้นการทำความเข้าใจตั้งแต่รากศัพท์ ความหมายและประโยชน์ในการนำไปใช้จะช่วยให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันได้ดี เป้าหมายปลายทางคุณธรรม (Moral) ศีลธรรม (Moral) จริยธรรม (Ethics) และ จรรยาบรรณ (Code of Conduct)มีเป้าหมายใช้เพื่อการควบคุมตนเอง และส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น ส่วนธรรมาภิบาล (Good Governance) และขีดสมรรถนะ (Competency) ใช้เพื่อเป็นกลไกควบคุม โครงสร้าง ระบบ และกระบวนการส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือองค์กร

คุณธรรม (Moral / Virtue)

คุณธรรม คือ คุณ + ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อตนเองและ สังคม ซึ่งรวมสรุปก็คือ สภาพคุณงาม ความดี

คุณธรรม (Virtue) แนวความคิดที่ดีเป็นตัวบังคับให้ประพฤติดี

๑. สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ
๒. คุณธรรม คือจริยธรรมที่แยกเป็นรายละเอียดแต่ละประเภท หากประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก็จะเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจของผู้คน

จริยธรรม (Ethics)

จริยธรรม = จริย + ธรรมะ คือ ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากคุณธรรมในตัวเอง ก่อให้เกิด ความ สงบเรียบร้อยในสังคม รวมสรุปก็คือ ข้อควรประพฤติปฏิบัติจริยธรรม (Ethics) ความเป็นผู้มีจิตใจ สะอาด บริสุทธิ์ เสียสละหรือประพฤติดีงาม

๑. ประมวล กฎหมาย ที่กลุ่มชนหรือสังคมหนึ่งๆ ยอมรับเป็นแนวควบคุมความประพฤติ เพื่อแยกแยะ ให้เห็นว่าอะไรควรหรือไปกันได้กับการบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม
๒. ปรัชญาสาขาหนึ่งว่าด้วย ความประพฤติ และการครองชีวิต ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด หรืออะไรควร อะไรไม่ควร
๓. กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ได้แก่ ความเป็น ผู้มีปัญญา และเหตุผลหรือปรัชญาญาณทำให้มนุษย์มีมโนธรรมและ รู้จักไตร่ตรองแยกแยะความดี ความชั่ว ถูก ผิด ควร ไม่ควร เป็นการควบคุมตัวเอง และเป็นการควบคุม กันเองในกลุ่ม หรือเป็นศีลธรรมเฉพาะกลุ่ม

ศีลธรรม (Moral)

๑. ความประพฤติที่ดีที่ชอบ หรือธรรมในระดับศีล หรือกรอบ ปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบ บริสุทธิ์ เกี่ยวกับจิตใจ

๒. หลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ

คุณธรรมคือ ความดีที่เป็นธรรมชาติที่เกิดในจิตใจของคนที่เป็นคุณสมบัติอันดีงาม

จริยธรรมคือ การกระทำทั้งทางกาย วาจา (ศาสนาและจิตวิญญาณ, ๒๕๕๔)

คุณธรรม คือจริยธรรมที่แยกเป็นรายละเอียดแต่ละประเภท หากประพฤติปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ ก็จะเป็นสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจของผู้คน (จรรยาพร ธรณินทร์, ๒๕๕๔)

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้อง ดีงาม เป็นความดีที่สะสมอยู่ในใจของมนุษย์ เช่น ความเมตตา ความมี ระเบียบวินัย (สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา, ๒๕๓๙ : ๔) นอกจากนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้ความหมายคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณ งามความดี (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๒๕)

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ได้ให้ความหมาย คุณธรรม ว่า หมายถึง กรอบความพฤติ ความคิดที่สังคมหรือบุคคลมีความเห็นร่วมกันว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากกว่าโทษ

ประภาศรี สีหอำไพ ให้ความหมายของ คุณธรรมว่า หมายถึง สภาพของคุณงามความดีภายในบุคคล ทำให้เกิดความชื่นชมยินดีมีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขสันต์สมบูรณ์ คือความสุขใจที่เป็นสุข คือใจของคนดี คำว่าใจดี คือ ใจที่มีแต่ให้ ให้ความรักความเมตตา ความปรารถนาต่อผู้อื่น และให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือหลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่า

ทางจริยธรรมคือความเจริญงอกงามในการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงามอยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำบุคคลให้มุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่วมีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดีความถูกต้อง (ประภาศรี สีหอำไพ, ๒๕๓๕ : ๖)

กรมวิชาการ ให้ความหมายของ จริยธรรม ว่า หมายถึง สิ่งที่ควรประพฤติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องแก่สังคม จริยธรรมที่สูงที่สุดคือการประพฤติปฏิบัติ โดยยึดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, ๒๕๓๙ : ๑๕)

สาโรช บัวศรี ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมคือแนวทางในการประพฤติ เพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคมและจริยธรรมมีโครงสร้างอย่างน้อย ๒ ข้อ คือ ศีลธรรม (Moral Value) คือ สิ่งที่ดีเว้นไม่ควรปฏิบัติ และคุณธรรม (Ethical Value) คือ สิ่งที่ดีควรปฏิบัติ (จันทนา วงศ์टना, ๒๕๔๓ : ๙)

ประเวศ วะสี ให้ความหมายของ คุณธรรมจริยธรรมว่า คือ คุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ อันเป็นไปเพื่อความสุขของตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างศีลธรรม นอกจากนี้ยังกล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรมคือ การเป็นผู้มีใจสูง ไม่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว แสดงออกโดยการไม่เบียดเบียนมีความเมตตากรุณามุ่งช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ (จรัส ถาวร, ๒๕๔๓ : ๗)

เจฟเฟอรี นิยามจริยธรรมว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความดี ความเลว เป็นพฤติกรรมที่มุ่งสู่ความดีและละเว้นในสิ่งที่เลวร้ายทั้งปวง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, ๒๕๔๓ : ๑๖๓) ขณะเดียวกับ บรรว ให้นิยามจริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจากการกระทำผิด (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, ๒๕๔๓ : ๑๖๔)

นภาพร ณ เชียงใหม่ และคณะ ให้ความหมายคุณธรรม จริยธรรม (Ethics) ว่าเป็นคุณงามความดีสภาพที่เกื้อกูลการประพฤติธรรมและวิชาที่เกี่ยวกับการประพฤติ การประพฤติธรรมจะต้องประพฤติอยู่ในกุศลธรรมเท่านั้น ส่วนที่อกุศลธรรมไม่เรียกว่าเป็นการประพฤติที่ถูกต้องอันได้แก่ ศีลธรรม กฎเกณฑ์ความถูกต้องหรือหลักธรรมคำสั่งสอนในศาสนาต่างๆ สิ่งที่จะเป็นจริยธรรม จริยศาสตร์ได้ที่สำคัญที่สุดคือคำสอนของศาสนา เพราะผู้ที่นับถือศาสนาย่อมถือว่าเป็นคนดีของสังคมเพราะศีลธรรมของศาสนาต่างๆ มีมาตรการของความประพฤติดีเป็นสากลแม้ว่าบางศาสนาจะสอนไม่เหมือนกัน แต่จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ย่อมเหมือนกัน คือ ไม่ขัดกับมาตรการของความประพฤติที่ดีเป็นสากล ความประพฤติตามความเชื่อทางศาสนาของผู้ที่ปฏิบัติย่อมได้รับการยอมรับในการปฏิบัติตามมาตรฐานสากลมีค่าสูงขึ้น ลักษณะคุณธรรมจริยธรรมเป็นลักษณะที่สมบูรณ์แบบ สามารถตัดสินความดีความชั่วได้อย่างมีเหตุผล (นภาพร ณ เชียงใหม่ และคนอื่น ๆ, ๒๕๔๗ : ๕)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ประเวศ วะสี กล่าวถึงระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้ว่า อุปสรรคของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คือ ระบบการศึกษาที่เอาวิชาเป็นตัวตั้ง เน้นว่าเรียนวิชาอะไร ได้ใช้ตำราอะไร สอบวิชาอะไร และสำเร็จวิชาอะไร เรื่องนี้ท่านเจ้าคุณพรหมคุณาภรณ์ พุดมา ๒๐ – ๓๐ ปี ว่าเป็นการศึกษาแยกส่วน แยกการศึกษาจากชีวิต เด็กไม่อยากคุยกับพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย มีความรู้ในตัวมานานจะเรียนรู้

วิจิตร ศรีสะอ้าน กล่าวว่า หากนำจริยธรรมไปทำเป็นวิชา จริยธรรมก็จะไม่เกิดเพราะจริยธรรมไม่ใช่วิชา ท่านอาจารย์พุทธทาสจะย้ำว่า การเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือการปฏิบัติและได้ผลจากการปฏิบัติที่เรียกว่า ปฏิเวธ คือผลจากการปฏิบัติ (ประเวศ วะสี, ๒๕๕๐ : ๓ – ๕)

เพ็ชรี รูปะวิเชตร์ กล่าวว่า การสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษามีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากที่ได้ละเลย หรือขาดความเข้มแข็งในการที่จะรักษาหรือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ทั้งที่เป็นผู้สอนและผู้เรียน ทั้งนี้เพราะมีการมุ่งเน้นการผลิตคนให้มีความรู้ เป็นปริญญาชนมากกว่าปัญญาชน หรือบางแห่ง

ผลิตคนที่มีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรม หรือมีทัศนคติและค่านิยมที่ผิดๆ จนทำให้คนในสังคมวัดคุณค่ากันที่ผลประโยชน์ การมุ่งหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนเองอย่างขาดคุณธรรมประจำใจ มีความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย การเอาเปรียบซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังได้ให้ความเห็นว่าการแก้ไขหรือการสร้างคุณธรรม จริยธรรม เพราะเป็นเรื่องภายในจิตใจที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอก ครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี ครูจะต้องสร้างจิตใจที่มีความเมตตา กรุณาต่อนักเรียน มีความปรารถนาดีต่อนักเรียน การสอนทุกครั้งจะต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและทักษะชีวิต ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูต้องหมั่นหาบทความรายงานการวิจัยงานเขียน เรื่องราวหรืออาจสร้างบทความที่ดีที่สร้างคุณธรรม จริยธรรมให้แก่สังคมและนำมาเผยแพร่ให้กับนักเรียนในห้องเรียนหรือติดบอร์ดเพื่อให้มีการอ่าน อย่างทั่วถึง อยู่เสมอ ครูต้องมีการรณรงค์ ส่งเสริมยกย่องประกาศให้รางวัลแก่ผู้เรียน หรือคนในสังคมที่ทำความดี ความงาม มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยกย่องและเป็นแบบอย่าง ขณะเดียวกัน นักเรียนที่ขาดคุณธรรม จริยธรรมที่ติงาม ครูจะต้องให้อภัยและให้โอกาส สนับสนุนให้นักเรียนคนนั้นกลับตัวกลับใจเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเสียใหม่อย่างอดทนอดกลั้นและทุ่มเท (เพชร ฐปะวิเชตร์, ๒๕๔๗ : ๑๔ – ๑๕)

วิจิตร ศรีสะอ้าน ได้กล่าว ตอนหนึ่งในการประชุมและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง พลัneyาวชนเพื่อสร้างคุณธรรมว่าโรงเรียนแต่ละแห่งต้องสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนที่เน้นคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจเพื่อให้ได้เด็กดีมีความรู้ อยู่ดีมีความสุข (วิจิตร ศรีสะอ้าน, ๒๕๕๐)

กระบวนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึง การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมว่าต้องดำเนินการพัฒนาร่วมกันทั้งระบบ ในโรงเรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สำหรับขั้นตอนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมี ๗ ขั้นตอนคือ

๑. ศึกษาปัญหาเพื่อกำหนดปรัชญา นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน
๒. จัดตั้งองค์กรในโรงเรียนและพัฒนาบุคลากร
๓. สร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและชุมชน
๔. จัดตั้งองค์กรนักเรียน
๕. จัดกิจกรรมในหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตพิสัย
๖. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
๗. ประเมินผล

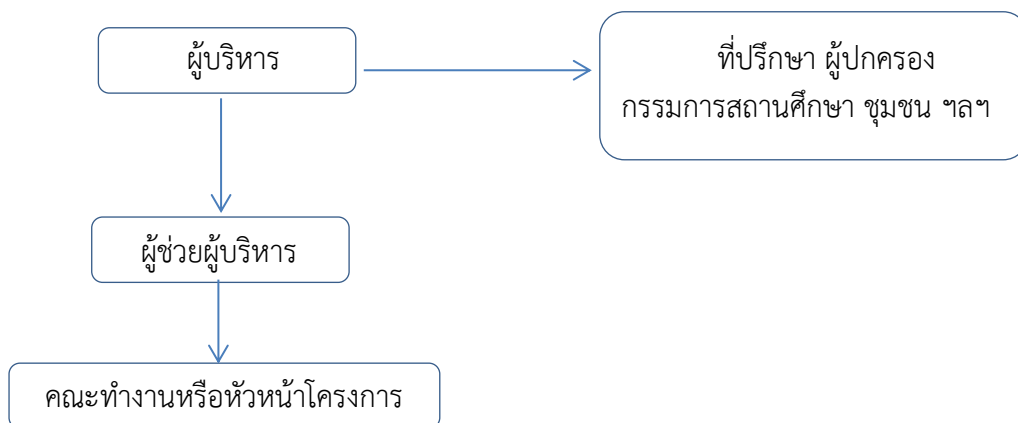
(กรมวิชาการ, ๒๕๓๙ : ๓๓ - ๓๗)

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมมีขั้นตอนทั้งหมด ๗ ขั้นตอน (กรมวิชาการ, ๒๕๓๙ : ๓๓ - ๓๗) ซึ่งได้นำมาเป็นกรอบกำหนดตัวแปรตาม คือ แนวทางในการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยสังเคราะห์ออกมาได้ ๕ ด้าน แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

๑. ด้านการกำหนดเป้าหมายและนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
๒. ด้านการจัดตั้งองค์กรและพัฒนาบุคลากรในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
๓. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
๔. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา
๕. ด้านการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

๑. ด้านการกำหนดเป้าหมายและนโยบายการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ภาพประกอบที่ ๑ รูปแบบในการจัดตั้งองค์กรเพื่อพัฒนาจิตพิสัยทั้งระบบโรงเรียน
ที่มา : กรมวิชาการ (กรมวิชาการ, ๒๕๓๙ : ๓๕)

๒. บทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ มีดังต่อไปนี้

๒.๑. บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

๒.๑.๑ ให้นโยบายมอบหมายงานตั้งคณะกรรมการ

๒.๑.๒ ให้การสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เช่น ติดต่อกับชุมชน เป็นต้น

๒.๑.๓ ติดตามกำกับดูแล

๒.๒ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒.๒.๑ สำรวจปัญหา

๒.๒.๒ เสนอแนะกิจกรรมในหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือ นวัตกรรมทางการศึกษา

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

๒.๒.๓ ทำหน้าที่ประสานงาน สร้างความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น จัดประชุมชี้แจง

๒.๒.๔ ติดตามผล กระบวนการทำงาน สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ บทบาทและหน้าที่ของครู

๒.๓.๑ ร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและดำเนินงานทั้งการเผยแพร่ การสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

๒.๓.๒ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

๒.๓.๓ หาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

๒.๔ บทบาทหน้าที่ขององค์กรนักเรียน

๒.๔.๑ ช่วยดูแลกำกับการปฏิบัติตนของนักเรียน

๒.๔.๒ สร้างความสำนึกให้นักเรียนประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นทั้งต่อตัวนักเรียนในองค์กรเอง และนักเรียนคนอื่น ๆ

๒.๕ บทบาทและหน้าที่ของที่ปรึกษา คือ ให้คำปรึกษาและให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาจิตพิสัย

แนวทางในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและคณะทำงานซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑. ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในแนวทางพัฒนาจิตพิสัย
๒. ใช้ระบบกลุ่มในการพัฒนา เช่น แบ่งกลุ่มการทำงาน และมีหัวหน้ากลุ่มรับผิดชอบ เป็นต้น
๓. อบรมผู้นำนักเรียน
๔. จัดประชาสัมพันธ์ เช่น ข่าวสาร จุลสารให้ความรู้ จดหมายข่าว เป็นต้น
๕. ติดตามผล

๓. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

- ๓.๑ จัดประชุมชี้แจง
- ๓.๒ ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองประเมินการพัฒนาจิตพิสัยของนักเรียนที่บ้าน
- ๓.๓ จัดให้มีการพบปะผู้ปกครอง เช่น การเยี่ยมบ้าน หรือเชิญมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน ครูไปร่วมกิจกรรมสำคัญ ที่หมู่บ้าน
- ๓.๔ ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาจิตพิสัยเมื่อเด็กนำไปปฏิบัติให้ผู้ปกครองเห็นจะทำให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและเกิดความสำนึก ที่จะให้ความร่วมมือในการพัฒนา จิตพิสัย
- ๓.๕ โรงเรียนขอความร่วมมือจากสถาบันทางศาสนาในชุมชน ผู้นำท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเข้ามาช่วยกันพัฒนาจิตพิสัย

๔. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา

๔.๑ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนานิสัยการสอนวิชาต่าง ๆ ในห้องเรียนนั้น ครูทุกคนต้องมีความพร้อมใจที่จะร่วมกันจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้สอดคล้องกับปรัชญาโรงเรียนด้วยการร่วมกันกำกับดูแลนักเรียนให้เป็นไปตามข้อตกลง เช่นการตรงต่อเวลา ครูทุกคนต้องร่วมกันดูแลเรื่องการเข้าห้องเรียนการส่งงานของนักเรียนเรียนให้ตรงเวลา เป็นต้น ได้แก่

๔.๑.๑ การจัดชุมนุมต่าง ๆ

๔.๑.๒ การจัดประกวดต่าง ๆ

๔.๑.๓ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพัฒนานิสัย เช่น การจัดกิจกรรมแบบ ๕ ต

ต ที่ ๑ ตระหนัก คือ สร้างกิจกรรมให้นักเรียนตระหนักว่าตนเองเป็นคนอย่างไร

ต ที่ ๒ ตันแบบ คือ ให้นักเรียนหาว่าคนดีหรือต้นแบบที่ดีของสังคมเป็นอย่างไร

ต ที่ ๓ ตัวเสริมแรง คือ หาวิธีการเสริมแรงที่เด็กทำได้ เป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้คนอื่นเห็นเป็นแบบอย่าง

ต ที่ ๔ ควบคุมตนเอง

ต ที่ ๕ ติดตามประเมินผล

๕. ด้านการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ในการประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่ครูควรประเมินเช่น สภาพแวดล้อม ตัวนักเรียน ตัวครู หรือกระบวนการที่ครูใช้ในการพัฒนา การประเมินอาจใช้ได้หลาย ๆ วิธีเช่นการสังเกต การประเมินตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้สัจคมิตติ การให้กลุ่มรายงาน เป็นต้น

๕.๑ สภาพแวดล้อม

๕.๑.๑ การใช้สัจคมิตติ ๓D

๕.๒ ตัวนักเรียน

๕.๒.๑ ใช้วิธีสังเกต

๕.๓ ตัวครู

๕.๓.๑ ใช้วิธีการสัมภาษณ์

๓. กระบวนการและขั้นตอนในการทำงาน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นเตรียม (Plan)			
๑	- ประชุมคณะกรรมการวางแผนดำเนินงาน - จัดทำโครงการเสนอผู้บริหาร	เม.ย.๒๕๖๕	นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
ขั้นปฏิบัติ (Do)			
กิจกรรมหนูน้อยคุณธรรม (ปฐมวัย)			
๒	กิจกรรมที่ ๑ สวดมนต์ไหว้ นั่งสมาธิ ๑.๑ สวดมนต์ไหว้พระ (เข้า /ก่อนนอนกลางวัน /ก่อนกลับบ้าน) ๑.๒ ฝึกนั่งสมาธิก่อนเรียนและก่อนนอนทุกวัน กิจกรรมที่ ๒ ทำบุญตักบาตร ๒.๑ ทำบุญตักบาตรวันสำคัญทางศาสนา ๒.๒ ทำบุญตักบาตรผลไม้ที่วัดทุกวันศุกร์ โดยการพานักเรียนไปทำบุญที่วัด ๒.๓ จัดป้ายนิเทศวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมที่ ๓ เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ระดับปฐมวัย ๓.๑ ค่ายคุณธรรมจริยธรรม ที่โรงเรียน ๑ วัน	ก.ค. ๒๕๖๕ – เม.ย.๒๕๖๖ ก.ค. ๒๕๖๕ – เม.ย.๒๕๖๖ ก.พ. ๒๕๖๖	นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
กิจกรรมคุณธรรม (ขั้นพื้นฐาน)			
	กิจกรรมที่ ๑ - กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิตอนเช้า เข้าแถวและก่อนเรียน กิจกรรมที่ ๒ - กิจกรรมอบรมและสวดมนต์วันสุตสัปดาห์, เรียนรู้มารยาทไทย กิจกรรมที่ ๓ - กิจกรรมดื่มน้ำผลไม้ทุกวันศุกร์ กิจกรรมที่ ๔ - กิจกรรมออมบุญทุกวัน กิจกรรมที่ ๕ - กิจกรรมโครงการห้องเรียนคุณธรรม - กิจกรรมโครงการเดินแถวสวยด้วยวินัย กิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมสอนธรรมะทุกวันพระ/วันศุกร์ กิจกรรมที่ ๗ - กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมที่ ๘ - กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กิจกรรมที่ ๙ - กิจกรรมอื่นๆที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน “นอบน้อมการไหว้แต่งกายเรียบร้อย” “ลูกวัดสุทธาวาส มารยาทดี มีวินัยน้ำใจงาม” กิจกรรมที่ ๑๐ - กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมนักเรียน ป.๑ – ป. ๖ กิจกรรมที่ ๑๑ โรงเรียนต้นแบบ ระดับชั้น ป.๑ – ๖	ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๖	ครูเวร,กรรมการนักเรียน ครูเวร,กรรมการนักเรียน นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ กรรมการนักเรียน, คณะครู, นักเรียนระดับชั้น ป. ๑ - ๖ ครูประจำชั้น,นักเรียน พระวิทยากร/ นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ และคณะครู คณะครู คณะครู พระวิทยากร, นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ คณะครู, นักเรียน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๓	ขั้นติดตามผล (Check) ติดตามรายงานการดำเนินงานตามโครงการแต่ละกิจกรรม		นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
๔	ขั้นสรุปรายงานผล (Action) สรุปติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ		นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ

๔. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

๔.๒ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเกิดประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง ส่งผลให้การดำเนินโครงการไปสู่เป้าหมาย

๔.๓ การดำเนินกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

๕.๑ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ดีงาม

๕.๒ นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามแบบอย่างความเป็นไทย และมีพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

๕.๓ สถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

๖. บทเรียนที่ได้รับ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านวัตถุ กระแสนิยมต่างชาติได้หลั่งไหลเข้ามาในสังคมไทยจนทำให้คนไทยสูญเสียเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงาม ความเจริญทางด้านจิตใจกำลังเสื่อมลง ในทุกสังคมจนเป็นปัญหาสังคมที่ยากจะเยียวยาได้ การศึกษาเป็นหนทางหนึ่งที่สำคัญในการฟื้นฟูคุณธรรมและจริยธรรมในตัวบุคคลตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนที่เป็นเยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โครงการนี้เป็นโครงการหนึ่งที่สนองเจตนารมณ์ดังกล่าวที่โรงเรียนได้จัดให้มีขึ้นทุกปี หลังจากผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า เกิดผลดีต่อนักเรียนส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีนักเรียนบางส่วนที่ยังต้องได้รับการอบรมให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

๗. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

๑. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มครู ในกลุ่มโรงเรียน ระดับกลุ่มเครือข่าย

๒. มีการเผยแพร่ผลงานผ่านทาง Website ของโรงเรียนวัดสุทธาวาส

๓. ได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบจากโครงการเผยแพร่พระพุทธศาสนาสู่สถานศึกษา เพื่อฟื้นฟูศีลธรรมโลก “โครงการรักษาศีล ๕ จังหวัดปทุมธานี

๘. ภาคผนวก

ชื่อโครงการ	โรงเรียนคุณธรรม
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	โรงเรียนวัดสุทธาวาส
ผู้รับผิดชอบโครงการ	นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤษภาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖
สอดคล้องกับนโยบาย	๑) นโยบาย สพฐ. ข้อที่ ๒, ๓ ๒) มาตรฐานการศึกษา ข้อที่ ๑, ๓ ๓) กลยุทธ์ของโรงเรียน ข้อที่ ๑, ๓ เป้าประสงค์ ข้อที่ ๑, ๒

๑. หลักการและเหตุผล

ความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เติมนามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้ กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยผลการหารือสรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมให้กับเยาวชนของชาติ จำเป็นต้องดำเนินการ จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลซึ่มีซึ่คุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึ่ก่อดิชอบซึ่ดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และ องค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนคุณธรรมสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนาไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากล ที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษาต้องให้ความตระหนักและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนที่เป็นเยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ต้งามให้กับนักเรียน
- ๒.๒ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามแบบอย่างความเป็นไทย และมีพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ๒.๓ เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

๓.๑ เชิงปริมาณ

๓.๑.๑ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาสร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป เป็นคนดี มีคุณธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

๓.๒ เชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาสได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของความเป็นคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตอาสา

๓.๒.๒ นักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาวาส เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ขั้นเตรียม (Plan)			
๑	- ประชุมคณะครูวางแผนดำเนินงาน - จัดทำโครงการเสนอผู้บริหาร	เม.ย.๒๕๖๕	นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
ขั้นปฏิบัติ (Do)			
กิจกรรมหนุนน้อยคุณธรรม (ปฐมวัย)			
๒	กิจกรรมที่ ๑ สวดมนต์ไหว้ นั่งสมาธิ ๑.๑ สวดมนต์ไหว้พระ (เช้า /ก่อนนอนกลางวัน /ก่อนกลับบ้าน) ๑.๒ ฝึกนั่งสมาธิก่อนเรียนและก่อนนอนทุกวัน กิจกรรมที่ ๒ ทำบุญตักบาตร ๒.๑ ทำบุญตักบาตรวันสำคัญทางศาสนา ๒.๒ ทำบุญตักบาตรผลไม้ที่วัดทุกวันศุกร์ โดยการพานักเรียนไปทำบุญที่วัด ๒.๓ จัดป้ายนิเทศวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมที่ ๓ เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรมระดับปฐมวัย ๓.๑ ค่ายคุณธรรมจริยธรรม ที่โรงเรียน ๑ วัน	ก.ค. ๒๕๖๕ – เม.ย.๒๕๖๖ ก.ค. ๒๕๖๕ – เม.ย.๒๕๖๖ ก.พ. ๒๕๖๖	นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี นางจิรภา ชูเลิศ นางสาวโสภิตา หงษ์สมดี

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
กิจกรรมคุณธรรม (ขั้นพื้นฐาน)			
	กิจกรรมที่ ๑ - กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิตอนเช้า เข้าแถวและก่อนเรียน กิจกรรมที่ ๒ - กิจกรรมอบรมและสวดมนต์วันสุตสัปดาห์, เรียนรู้มารยาทไทย กิจกรรมที่ ๓ - กิจกรรมตักบาตรผลไม้ทุกวันศุกร์ กิจกรรมที่ ๔ - กิจกรรมออมบุญทุกวัน กิจกรรมที่ ๕ - กิจกรรมโครงการห้องเรียนคุณธรรม - กิจกรรมโครงการเดินแถวสวยด้วยวินัย กิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมสอนธรรมะทุกวันพระ/วันศุกร์ กิจกรรมที่ ๗ - กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมที่ ๘ - กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ กิจกรรมที่ ๙ - กิจกรรมอื่นๆที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน “นอบน้อมการไหว้แต่งกายเรียบร้อย” “ลูกวัดสุทธาวาส มารยาทดี มีวินัยน้ำใจงาม” กิจกรรมที่ ๑๐ - กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมนักเรียน ป.๑ – ป. ๖ กิจกรรมที่ ๑๑ โรงเรียนต้นแบบ ระดับชั้น ป.๑ – ๖	ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๖	ครูเวร,กรรมการนักเรียน ครูเวร,กรรมการนักเรียน นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ กรรมการนักเรียน, คณะครู, นักเรียนระดับชั้น ป. ๑ - ๖ ครูประจำชั้น,นักเรียน พระวิทยากร/ นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ และคณะครู คณะครู, นักเรียน คณะครู พระวิทยากร, นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ คณะครู, นักเรียน

ที่	กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๓	ขั้นติดตามผล (Check) ติดตามรายงานการดำเนินงานตามโครงการแต่ละกิจกรรม		นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ
๔	ขั้นสรุปรายงานผล (Action) สรุปติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ		นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ

๕. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

๕.๑ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๕.๒ โรงเรียนวัดสุทธาวาส

๖. งบประมาณ (ถัวจ่ายได้ทุกรายการ)

๖.๑ งบประมาณ จำนวน ๖๓,๐๐๐ บาท (หกหมื่นสามพันบาทถ้วน) จากแผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน งบเงินอุดหนุน เงินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๖.๒ รายละเอียดการใช้งบประมาณ

กิจกรรมและคำชี้แจง การใช้งบประมาณ	งบประมาณ
กิจกรรมหนุนน้อยคุณธรรม (ปฐมวัย)	
กิจกรรมที่ ๑ สวดมนต์ไหว้พระ	-
กิจกรรมที่ ๒ ทำบุญตักบาตร	-
กิจกรรมที่ ๓ ค่ายคุณธรรมจริยธรรม	
ค่าใช้จ่าย	
- ค่าตอบแทนพระวิทยากร ๑ รูป	๑,๐๐๐
- ค่าภัตตาหารเพล และน้ำปานะถวายพระวิทยากร	๕๐๐
- ค่าอาหารว่างนักเรียน ๔๐ คน จำนวน ๒ มื้อ มื้อละ ๒๕ บาท	๒,๐๐๐
- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม	๑,๕๐๐
รวมเป็นเงิน (ห้าพันบาทถ้วน)	๕,๐๐๐

กิจกรรมและค่าใช้จ่าย การใช้งบประมาณ	งบประมาณ
กิจกรรมคุณธรรม (ขั้นพื้นฐาน)	
กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิตอนเช้า เช้าแถวและก่อนเรียน	-
กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมอบรมและสวดมนต์ วันสุดท้าย, เรียนรู้มารยาทไทย	
ค่าใช้จ่าย	
- ค่ากระถางธูปเทียนไฟฟ้า	๑,๐๐๐
กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมตักบาตรผลไม้ทุกวันศุกร์	-
กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมออมบุญทุกวัน	-
กิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมโครงการ	
ค่าใช้จ่าย	
- กิจกรรมโครงการห้องเรียนคุณธรรม	๑๔,๐๐๐
- กิจกรรมโครงการเดินแถวสวดด้วยวินัย	๒,๐๐๐
กิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมสอนธรรมะทุกวันพระ/วันศุกร์	-
กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	-
กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมปลูกฝังค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ	-
กิจกรรมที่ ๙ กิจกรรมอื่นๆที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของโรงเรียนกิจกรรมส่งเสริมอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน “นอบน้อมการไหว้แต่งกายเรียบร้อย” “ลูกวัดสุทธาวาส มารยาท ดี มีวินัยน้ำใจงาม”	-
ค่าใช้จ่าย	
กิจกรรมที่ ๑๐ กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมนักเรียน ป. ๑ – ป. ๖	
ค่าใช้จ่าย	
- ค่าตอบแทนพระวิทยากร ๔ รูป	๘,๐๐๐
- ค่าภัตตาหารเพล และน้ำปานะถวาย พระวิทยากร	๒,๐๐๐
- ค่าอาหารว่าง ๒๔๐ คน มีโต๊ะ ๒๕ บาท จำนวน ๔ มี	๒๔,๐๐๐
- ค่าวัสดุอุปกรณ์	๓,๐๐๐
กิจกรรมที่ ๑๑ โรงเรียนต้นแบบ ระดับชั้น ป.๑ – ๖ - ค่าวัสดุอุปกรณ์	๔,๐๐๐
รวมเป็นเงิน	๕๘,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น (หกหมื่นสามพันบาทถ้วน)	๖๓,๐๐๐

๗. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ

๗.๑ ปัจจัยความเสี่ยง

- ด้านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19)
- สถานที่ในการจัดกิจกรรม และการจัดสรรเวลาของวิทยาการ

๗.๒ แนวทางการบริหารความเสี่ยง

- ปรับกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ให้เหมาะสม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID – 19)
- สำรวจสถานที่ที่เหมาะสม และเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

๘. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
๘.๑ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ดั่งาม	ร้อยละ ๙๐
๘.๒ นักเรียนปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามแบบอย่างความเป็นไทย และมีพัฒนาการการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข	ร้อยละ ๙๐
๘.๓ สถานศึกษาพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนดขึ้น	ร้อยละ ๙๐

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ นักเรียนระดับมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ๙.๒ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเกิดประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง ส่งผลให้การดำเนินโครงการไปสู่เป้าหมาย
- ๙.๓ การดำเนินกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

ลงชื่อ.....*21amps*.....ผู้เสนอโครงการ

(นางปิยาภรณ์ โยธาประเสริฐ)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดสุทธาวาส

ลงชื่อ.....ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางสาวลัดดา ผาดไพบูลย์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดสุทธาวาส

(✓) อนุมัติ () ไม่อนุมัติ

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ

(นางสาวลัดดา ผาดไพบูลย์)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสุทธาวาส

ภาพประกอบ
กิจกรรมสวดมนต์ทำสมาธิตอนเช้าเข้าแถว และก่อนเรียน

ภาพประกอบ
กิจกรรมอบรมและสวดมนต์วันสุตัสปดาห์,เรียนรู้มารยาทไทย

ภาพประกอบ
กิจกรรมตักบาตรผลไม้ทุกวันศุกร์

ภาพประกอบ
ชื่อกิจกรรมโครงการคุณธรรมในห้องเรียน

โครงการโรงเรียน : เดินแถวสวยด้วยวินัย ปลอดภัยทุกอย่างก้าว

อนุบาล ๒ : ทิ้งขยะให้ถูกที่ หนูคนดี จะปลอดภัย

อนุบาล ๓ : มาก่อนอยู่หน้า มาช้าอยู่หลัง ระมัดระวัง ปลอดภัย

ป. ๑ : รองเท้าเข้าที่ เด็กดีปลอดภัย

ป. ๒/๑ : จิตอาสา พาสะอาด ธรรมชาติปลอดภัย

ป. ๒/๒ : หนูจำ ทานอย่างรู้คุณค่า ชีวาปลอดภัย

ป. ๓/๑ : ห้องเรียนสะอาด บรรยากาศน่าเรียน อ่านเขียนปลอดภัย

ป. ๓/๒ : ปลอดภัยปลอดภัย เด็กดีมีวินัยช่วยกันรับผิดชอบ

ป. ๔/๑ : รักษาสะอาด เพื่อความปลอดภัย ใส่ใจรับผิดชอบ

ป. ๔/๒ : ใส่ใจปิด ชีวิตปลอดภัย

ป. ๕/๑ : ห้องเรียนสะอาดบรรยากาศน่าอยู่ สุขภาพปลอดภัย

ป. ๕/๒ : ลดขยะ ปลอดภัย ใส่ใจชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ป.๖ : ๓ป เปลี่ยน เปลี่ยนแปลง ปลอดภัย

ภาพประกอบ
นอบน้อมการไหว้แต่งกายเรียบร้อย

ภาพประกอบ
ลูกวัดสุทธาวาส มารยาทดี มีวินัยน้ำใจงาม

ภาพประกอบ
กิจกรรมห้องเรียนต้นแบบ

ภาพประกอบ
กิจกรรมห้องเรียนต้นแบบ

ภาพประกอบ
กิจกรรมห้องเรียนต้นแบบ

โรงเรียนวัดสุทธาวาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๑

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ